

ή διεκκλησιαστική βοήθεια γίνεται ὄργανον συμμετοχῆς εἰς τὴν μοῦραν τῆς ὄλης 'Εκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ μέσον διὰ τὴν συναδέλφωσιν Χριστιανῶν καὶ 'Εκκλησιῶν. Διότι δὲν ἀνοίγουν μόνον τὰ χέρια τοῦ δίδουν καὶ λαμβάνουν, ἀλλὰ καὶ οἱ καρδιές. Νέαι προοπτικαὶ ἀνοίγονται καὶ νέαι μορφαὶ διαγράφονται, νέα κριτήρια ἀνακύπτουν εἰς τὰ πλαίσια τοῦ συστήματος τῆς διεκκλησιαστικῆς βοηθείας καὶ τῆς οὐλουμένης κατανουμῆς τοῦ πλούτου.

Τό ζήτημα τῆς μεθόδου.

Τό θέμα τοῦ τρόπου καὶ τῆς μεθόδου τῆς συλλογῆς καὶ κατανομῆς τῆς διεκκλησιαστικῆς βοηθείας ἦτο πάντοτε ἐπίκαιρον. Κατὰ ποῖον τρόπον θά ἦτο δυνατόν νά ἐγκαταλειφθῇ ἡ στάσις τῆς πατερναλιστικῆς ὑπεροχῆς καὶ οἱ λαμβάνοντες νά λαμβάνουν τὴν δωρεάν χωρὶς ἐξάρτησιν καὶ ταπεινώσιν;

"Ἦδη κατὰ τοὺς ἀποστολικούς χρόνους ἡ διακονικὴ ἰδιότης ἐκεῖνων οἱ ὅποιοι ἐπεστρατεύοντο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν, ἦτο κατὰ τὸ ὅποιον ἐτονύζετο ἰδιαίτερως. Οὗτοι ἔπρεπε νά εἶναι 'καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ' (Α' Πέτρ. 4, 10). Καὶ ὁ ἅγιος Παῦλος συνεβούλευε τοὺς Κορινθίους νά ἐπιλέξουν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα ποὺ θά ἐγκρίνουν οἱ ἴδιοι 'οἷς ἂν ἐπιλέξητε' (Α' Κορ. 16, 3), διὰ νά κομίσουν τὰ δῶρα των ('ἐνεγκεῖν τὴν χάριν ἡμῶν') εἰς 'Ἱεροσόλυμα.

'Εσημειώσαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ δωρεὰ ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους χωρὶς ἔπαρσιν καὶ μέ πολλὴν στοργὴν καὶ ἀγάπην, συνδυαζομένη μετὰ τὴν θεϊκὴν λειτουργίαν κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς, τὴν προσευχὴν καὶ τὴν Εὐχαριστίαν.

'Απὸ τῆς ἰδρύσεώς του, τὸ Π.Σ.Ε. κατέβαλε προσπάθειας διὰ νά εὕρῃ μεθόδους, νά συντάξῃ προγράμματα καὶ νά ἀσκήσῃ ἀνθρωπίνως τὴν δραστηριότητα αὐτὴν. Κοντὰ εἰς τὰς ἐπιτυχίας ὑπῆρξαν καὶ ἀρκεταὶ δυσκολίαι καὶ περιπλοκαί, ἰδίως εἰς ἐποχὰς παρεξηγήσεων ἢ συγκρούσεων μεταξὺ λαῶν καὶ ἐθνῶν. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νά εἰπώμεν ὅτι ὅ,τι ἐπετεύχθη εἰς τὸν οἰκονομικόν τομέα δὲν βοηθεῖ. Τοῦτο, διότι, ἂν μὴ τι ἄλλο, τὸ πρόβλημα τῆς διεκκλησιαστικῆς βοηθείας εἶναι εἰς τὴν βάσιν τοῦ πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς φύσεως. Βεβαίως, ἡ κυριαρχία τῶν πλουσίων δὲν κατενικήθη παντοῦ καὶ τὸ χάσμα μεταξὺ νέων καὶ ἡλικιωμένων, μικρῶν καὶ μεγάλων 'Εκκλησιῶν ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχῃ. 'Εν τούτοις, ἡ νέα ἔννοια τῆς κατανομῆς τοῦ πλούτου ὡς μοιράσματος τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ εὐθύνης τοῦ ἐνός διὰ τὸν ἄλλον, συμμετοχῇ ἐκάστης 'Εκκλησίας εἰς τὰς συνθήκας αἱ ὅποιαι διέπουν τὴν 'Εκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς, ἀδελφωσύνης εἰς τὴν κοινὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην, παραμένει διὰ τὴν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν, ἰδιαίτερος σημαντική. Αὕτη, πράγματι, ἔχει ἀποκτήσει συνειδήσιν ὅτι τὸ σύστημα, τὸ ὅποιο θά ἀπορροῦσῃ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς αὐτάς, θά τὴν διδάξῃ πολλὰ διὰ τὰς σχέσεις τῆς μετὰ τὰς ἄλλας 'Εκκλησίας· γνωρίζει δὲ ὅτι σημαντικὰ προσπάθειαι τὴν ἀναμένουν διὰ νά ἀνακαλύψῃ τὰς ἰδικὰς τῆς πηγὰς πλούτου, ὕλικου καὶ πνευματικοῦ, καὶ νά τὰς προσφέρῃ εἰς τὸν μὴ ὀρθόδοξον κόσμον."

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 13ον - ΑΡΙΘΜ. 277

15 ΙΟΥΛΙΟΥ / 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1982

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Μόναχον : αἱ ἐργασίαι τῆς Β' ἐν Ὀλομελείᾳ Συνελεύσεως τῆς Μικτῆς 'Επιτροπῆς Θεολογικοῦ Διαλόγου τῶν 'Εκκλησιῶν 'Ορθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς 2
- 'Η 26η Κληρικολαϊκὴ Συνέλευσις τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. 'Αμερικῆς 8
- 'Εκδηλώσεις τῆς ὀρθοδόξου διασπορᾶς εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην 10
- 'Επίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ποιμένος εἰς Η.Π.Α. 10
- Βελιγράδιον : Σύγκλησις τῆς 'Ιεραρχίας τῆς 'Εκκλησίας τῆς Σερβίας 11

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- "Τὸ Μυστήριον τῆς 'Εκκλησίας καὶ τῆς Εὐχαριστίας ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Μυστηρίου τῆς 'Αγίας Τριάδος" (τὸ ἐγκριθέν εἰς Μόναχον κείμενον ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) 12

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤΕΛΕΓΡ. ORTHODOXIA-GENÈVE * ΤΕΛ. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

'Η "'Επίσκεψις" ἐπιδιώκει νά ἐνημερώσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν 'Εκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευμένας εἰδήσεις. 'Επιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλὴν ἐνδεικνὴ τῆς πηρολεύσεως.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- "Τό Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Εὐχαριστίας ὑπό τῶς τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἀγίας Τριᾶδος" : τὸ ἐγκριθέν εἰς Μόναχον κείμενον ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.

Ἀκολουθοῦσα τὴν ἐντολήν, ἡ ὁποῖα ἐδόθη εἰς Ρόδον, ἡ παροῦσα ἔκθεσις προσεγγίζει τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ μίαν μόνον πλευρὰν του, μίαν πλευρὰν ὅμως ἰδιαίτερος σημαντικὴν εἰς τὰ πλαίσια τῆς μυστηριακῆς προοπτικῆς τῶν Ἐκκλησιῶν μας, ἥτοι : τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Εὐχαριστίας ὑπὸ τῶς τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἀγίας Τριᾶδος, μᾶς εἶχε ζητηθῇ νὰ ἐκκινήσωμεν ἀπὸ τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐνώνουν καί, ἀναπτύσσοντες αὐτὰ, νὰ πληρώσωμεν ἐκ τῶν ἑνδόν καί προοδευτικῶς ὅλα τὰ σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων δέν συμφωνοῦμεν.

Συντάσσοντες τὸ κείμενον τοῦτο ἐπιθυμοῦμεν νὰ δεῦξωμεν ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας μας ἐκφράζομεν ἀπὸ κοινοῦ μίαν πίστιν, ἡ ὁποῖα εἶναι ἡ συνέχισις τῆς πίστεως τῶν Ἀποστόλων.

Τὸ παρὸν κείμενον ἀποτελεῖ τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς προσπάθειας ταύτης διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος τῆς προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐγκριθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρώτης συναντήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ διαλόγου.

Δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς πρώτης βαθμίδος - ἡ ὁποῖα πλησιάζει τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ μίαν μόνον πλευρὰν του - πολλὰ σημεῖα δέν τυγχάνουν ἀκμῆ διαπραγματεύσεως, Ταῦτα θὰ ἐξετασθοῦν κατὰ τὰ ἐπόμενα στάδια, τὰ ὁποῖα προβλέπονται εἰς τὸ ἀνωτέρω μνημονευθέν πρόγραμμα.

Α'

1. Ὁ Χριστός, ἥτοι ὁ ἐνσαρκωθείς, θανὼν καί ἀναστὰς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος ἐνίκησε τὴν ἁμαρτίαν καί τὸν θάνατον. Ὄταν ὁμιλοῦμεν, ἐπομένως, περὶ τῆς "μυστηριακῆς" φύσεως τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ ἀναφερόμεθα εἰς τὴν δυνατότητα, ἡ ὁποῖα δίδεται εἰς τὸν ἄνθρωπον καί, δι' αὐτοῦ, εἰς τὸν κόσμον, νὰ ἀποκτήσουν πεῖραν τῆς "καὶ νῦν καὶ τότε" (hic et nunc) διὰ μέσου τῶν αἰσθητῶν καί κτιστῶν πραγματικότητων, Αὐτὸς εἶναι ὁ "τῶς", κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ Μοναδικὸν Πρόσωπον καί τὸ μοναδικὸν γεγονός τοῦ Χριστοῦ ὑπάρχουν καί ἐνεργοῦν εἰς τὴν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς καί μέχρι τῆς Παρουσίας. Ἐν τούτοις, ἡ αἰωνία ζωὴ, τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον ἐν τῇ γεγονότι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ αἰωνίου Υἱοῦ του, φέρεται "ἐν ὁσρανίοις σκεῦειν", Δέν δίδεται ἀκμῆ ἐλπίς μόνον ὡς πρὸςγευσις, ὡς ἀρραβὼν.

2. Κατὰ τὸ Μυστικὸν Δεῦπνον, ὁ Χριστὸς ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ "ἔδιδε" τὸ Σῶμα του εἰς τοὺς μαθητὰς του διὰ τὴν ζωὴν τῶν "πολλῶν". Εἶναι τοῦτο τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς δίδει εἰς τὸν κόσμον, ὑπὸ μορφὴν ὅμως μυστηριακὴν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, ἡ Εὐχαριστία ὑπάρχει ὡς μυστήριον τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ, καθίσταται ἡ πρὸςγευσις τῆς αἰωνίου ζωῆς, τὸ "φάρμακον ἀθανασίας", τὸ σημεῖον τῆς μελλούσης Βασιλείας. Τὸ μυστήριον τοῦ γεγονότος τοῦ

Χριστοῦ διοχετεύεται οὕτω εἰς τὸ μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας, Μυστήριον τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνσωματώνει πλήρως εἰς τὸν Χριστόν.

3. Ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ θάνατος καί ἡ ἀνάστασις του, ἐπραγματοποιήθησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι. Τὸ Πνεῦμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐκπορεύεται αἰωνίως ἐκ τοῦ Πατρὸς καί ἐκδηλοῦται διὰ τοῦ Υἱοῦ, προητοίμασε τὸ γεγονός τοῦ Χριστοῦ καί τὸ ἐπραγματοποίησε πλήρως ἐν τῇ Ἀναστάσει. Ὁ Χριστὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ κατ'ἐξοχὴν Μυστήριον, "δοθέν" ὑπὸ τοῦ Πατρὸς διὰ τὸν κόσμον, συνεχίζει νὰ "δίδεται" "ὑπὲρ πολλῶν" ἐν τῇ Πνεύματι, τῇ μόνῃ ζωοποιῇ (Ἰω. 6). Τὸ Μυστήριον τοῦ Χριστοῦ εἶναι οὕτω μίᾳ πραγματικότης, ἡ ὁποῖα δέν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐλπίς μόνον ἐν Πνεύματι.

4. Ἡ Ἐκκλησία καί ἡ Εὐχαριστία :

(α) Καίτοι οἱ Εὐαγγελισταί εἰς τὴν διήγησιν τοῦ δεύπνου σιωποῦν ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Πνεύματος, τοῦτο ἦτο ἐν τῇ πραγματικότητι περισσότερον ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε συνδεδεμένον πρὸς τὸν σαρκωθέντα Υἱὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ "ἔργου" τοῦ Πατρὸς. Δέν ἔχει ἀκμῆ "δοθῇ", δέν ἔχει ληφθῇ ὡς Πρόσωπον ὑπὸ τῶν Μαθητῶν (Ἰω. 7, 39). Ὄταν ὅμως ὁ Ἰησοῦς δοξάζεται, τότε καί τὸ Πνεῦμα διαχέεται καί ἐκδηλοῦται. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἰσέρχεται εἰς τὴν δόξαν τοῦ Πατρὸς, συγχρόνως δέ, διὰ τῆς διαχύσεως τοῦ Πνεύματος, ἀρχίζει τὸν μυστηριακὸν του τρόπον ὑπάρξεως εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Ἡ Πεντηκοστή, τελεῶσις τοῦ πασχαλίου μυστηρίου, ἐγκαταλείπει συγχρόνως καί τοὺς ἐσχατοὺς καιροὺς. Ἡ Εὐχαριστία καί ἡ Ἐκκλησία, Σῶμα Χριστοῦ σταυρωθέντος καί ἀναστάντος, καθίστανται τόπος τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

(β) Οἱ πιστοὶ βαπτίζονται ἐν Πνεύματι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας Τριᾶδος διὰ νὰ ἀποτελέσουν ἐν μόνον σῶμα (πρβλ. Α' Κορ. 12, 13). Ὄταν ἡ Ἐκκλησία τελῇ τὴν Εὐχαριστίαν, πραγματοποιεῖ "αὐτὸ, τὸ ὁποῖον εἶναι", Σῶμα Χριστοῦ (Α' Κορ. 10, 17). Διὰ τοῦ βαπτίσματος καί τοῦ χρίσματος, πρᾶγματι, τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ "χρίζονται" ἐνεργείᾳ τοῦ Πνεύματος, ἐγκεντρίζονται εἰς τὸν Χριστόν. Διὰ τῆς Εὐχαριστίας ὅμως, τὸ πασχαλίου γεγονός διευρύνεται, καθιστάμενον Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία καθίσταται ὅ,τι ἔχει κληθῇ νὰ εἶναι διὰ τοῦ βαπτίσματος καί τοῦ χρίσματος. Διὰ τῆς κοινωνίας εἰς τὸ Σῶμα καί τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ οἱ πιστοὶ αὐξάνουν ἐν τῇ μυστικῇ ταύτῃ θεώσει, ἡ ὁποῖα ὁλοκληρῶνει τὴν παραμονὴν τῶν ἐν τῇ Υἱᾷ καί τῇ Πατρί - διὰ τοῦ Πνεύματος.

(γ) Οὕτω, ἀφ' ἐνός μὲν ἡ Ἐκκλησία τελεῖ τὴν Εὐχαριστίαν ὡς ἔκφρασιν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα τῆς οὐρανοῦ λειτουργίας, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἡ Εὐχαριστία οἰκοδομεῖ τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι δι' αὐτῆς τὸ Πνεῦμα τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ καθιστᾷ τὴν Ἐκκλησίαν Σῶμα Χριστοῦ. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Εὐχαριστία εἶναι ἀληθῶς τὸ Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας : τὸ μυστήριον τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ ὁδору, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ Κύριος χαρίζει εἰς τοὺς ἰδιούς του, καί ἡ ἐκδήλωσις καί αὐξήσις τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πορευομένη Ἐκκλησία τελεῖ τὴν Εὐχαριστίαν ἐπὶ γῆς μέχρις ὅτου ὁ Κύριος τῆς "ἔλθῃ" διὰ νὰ παραδώσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν Θεὸν Πατέρα, ἵνα ὁ Θεὸς εἶναι "τὰ πάντα ἐν πᾶσι". Βοῦ οὕτω κατὰ πρόληψιν τὴν κρίσιν τοῦ κόσμου καί τὴν τελικὴν του μεταμόρφωσιν.

5. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Πνεύματος παραμένει συνδεδεμένη πρὸς τὴν ἀποστολήν τοῦ Υἱοῦ. Ἡ τέλεσις τῆς Εὐχαριστίας ἀποκαλύπτει τὰς θείας ἐνεργείας, ἐκδηλουμένας διὰ τοῦ Πνεύματος, ὡς δρώσας ἐντός τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ :

(α) Τὸ Πνεῦμα προετοιμάζει τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ, ἀναγγέλλον αὐτόν διὰ τῶν Προφητῶν, ὁδηγοῦν πρὸς αὐτόν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ, καθιστῶν δυνατὴν τὴν σύλληψιν του ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, ἀνοίγον τὰς καρδίας εἰς τὸν λόγον του.

(β) Τό Πνεῦμα ἀποκαλύπτει τόν Χριστόν εἰς τό ἔργον του ὡς Σωτήρ, ἥτοι τό Εὐαγγέλιον τό ὁποῖον εἶναι ὁ ὕιος. Ἡ τέλεις τῆς Εὐχαριστίας εἶναι ἡ Ἀνάμνησις. Ἀληθῶς, ἀλλά μυστηριακῶς, σήμερον τό "ἑφάπαξ" εἶναι καί συμβαίνει. Ἡ τέλεις τῆς Εὐχαριστίας εἶναι ὁ κατ'ἐξοχήν καιρός τοῦ μυστηρίου.

(γ) Τό Πνεῦμα μεταβάλλει τὰ θεῖα δῶρα εἰς Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ (μεταβολή), διὰ τὴν πραγματικὴν αὐξήσιν τοῦ Σώματος, τό ὁποῖον εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ὁλόκληρος ἡ τέλεις τῆς θείας Λειτουργίας εἶναι μία Ἐπίκλησις, ἡ ὁποία ἐκφράζεται κυρίως εἰς ὠρισμένους στιγμάς. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀδιαλείπτως εἰς κατὰστασιν ἐπικλήσεως.

(δ) Τό Πνεῦμα θέτει ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μετέχουν εἰς τὸν αὐτόν ἄρτον καί τὸ αὐτό ποτήριον. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου, ἡ Ἐκκλησία ἐκδηλοῦται αὐτὸ τό ὁποῖον εἶναι : τό μυστήριον τῆς τριαδικῆς κοινωνίας, ἡ "ἐνούκησις" τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἀνθρώποις (πρβλ. Πράξ. 21, 4).

Τό Πνεῦμα, καθιστῶν ἐνεργόν ἐκεῖνο, τό ὁποῖον ὁ Χριστός ἐπετέλεσεν ἅπαξ διὰ παντός - τό γεγονός τοῦ μυστηρίου -, τό πραγματοποιεῖ ἐν πᾶσιν ἡμῖν. Τὴν σχέσιν ταύτην πρὸς τό μυστήριον, περισσότερο ἐμφανῆ εἰς τὴν Εὐχαριστίαν, τὴν ἀνευρύσκομεν καί εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μυστήρια, τὰ ὁποῖα εἶναι καί αὐτὰ ἐνέργειαι τοῦ Πνεύματος. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Εὐχαριστία εἶναι τό κέντρον τῆς μυστηριακῆς ζωῆς.

6. Ἡ τέλεις τῆς Εὐχαριστίας, λαμβανομένη ἐν τῇ συνόλῳ τῆς, καθιστᾷ παρόν τό τριαδικόν μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας. Μεταβαίνομεν πράγματι ἀπὸ τὴν ἀνρόσιν τοῦ Λόγου, ἡ ὁποία κορυφῶνται εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου - ἀποστολικὴν ἀναγγελίαν τοῦ Λόγου, ὁ ὁποῖος ἔγινε σὰρξ -, εἰς τὴν εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Πατέρα, εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ καί εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν αὐτῷ χάρις εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν προσευχὴν τὴν γινομένην ἐν πίστει. Διότι, ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ, ἡ ἐπίκλησις δὲν εἶναι ἀποκλειστικῶς παράκλησις διὰ τὴν μυστηριακὴν μεταμόρφωσιν τοῦ ἄρτου καί τοῦ ποτηρίου. Εἶναι ἐπίσης καί προσευχὴ διὰ τὴν πλήρη πραγμάτωσιν τῆς κοινωνίας ὅλων εἰς τό μυστήριον τό ἀποκαλυφθέν ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ, διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ παρουσία τοῦ Πνεύματος ἀπλοῦται διὰ τῆς μετοχῆς εἰς τό μυστήριον τοῦ σαρκωθέντος Λόγου εἰς ὅλον τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ ἐπιλύσωμεν ἀκμὴν τῆς δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται μετὰ τὴν Ἀνατολῆς καί Δύσεως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σχέσιν μετὰ τὸν Υἱόν καί Πνεῦμα, δυνάμεθα ἤδη νὰ εἴπωμεν ἀπὸ κοινοῦ ὅτι τό Πνεῦμα, τό ὁποῖον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς (Ἰω. 15, 26), ὡς τῆς μόνης πηγῆς ἐν τῇ Τριάδι, καί τό ὁποῖον κατέστη τό Πνεῦμα τῆς υἱοθεσίας μας (Ρωμ. 8, 15) διότι εἶναι ἐπίσης καί τό Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ (Γαλ. 4, 6), παρέχεται εἰς ἡμᾶς, ἰδιαίτερος εἰς τὴν Εὐχαριστίαν, διὰ τοῦ Υἱοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναπαύεται, τόσον ἐν χρόνῳ ὅσον καί ἐν τῇ αἰωνιότητι.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον τό εὐχαριστιακόν μυστήριον πραγματοποιεῖται ἐν τῇ συνδυασμῇ τῶν λόγων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ σαρκωθείς Λόγος ἐθεομοθέτησε τό μυστήριον, καί μίας προσευχῆς (τῆς ἐπικλήσεως), ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ Ἐκκλησία, κινουμένη ἐκ τῆς πίστεως, παρακαλεῖ τὸν Πατέρα, διὰ τοῦ Υἱοῦ, νὰ ἐμπῇ τό Πνεῦμα, ὥστε, ἐν τῇ μοναδικῇ προσφορᾷ τοῦ σαρκωθέντος Υἱοῦ, νὰ τελεωθῶν τὰ πάντα ἐν τῇ ἐνότητι. Διὰ τῆς Εὐχαριστίας, οἱ πιστοὶ ἐνοῦνται μετὰ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος προσφέρεται μετ'αὐτῶν εἰς τὸν Πατέρα, καί λαμβάνουν τὴν δύναμιν νὰ προσφερθῶν ἐν πνεύματι θυσίας οἱ μὲν εἰς τοὺς θεούς, ὅπως ὁ ὕιος ὁ Χριστός προσεφέρθη ὑπὲρ πολλῶν" εἰς τὸν Πατέρα, διδόμενος οὕτω εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ τελειώσις αὕτη ἐν τῇ ἐνότητι, πραγματοποιηθεῖσα ἀχωρίστως διὰ τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Πνεύματος ἐνεργούντων ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν Πατέρα καί τὴν βουλὴν αὐτοῦ, εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ πληρότητι αὐτῆς.

B'

1. Ἀναφερόμενοι εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην παρατηροῦμεν πρῶτον ὅτι Ἐκκλησία σημαίνει μίαν πραγματικότητα "τοπικὴν". Ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς Ἐκκλησία τοπικὴ. Προκειμένου περὶ εὐρυτέρας περιοχῆς γίνεται λόγος μᾶλλον περὶ Ἐκκλησιῶν, εἰς τὸν πληθυντικόν. Πρόκειται πάντοτε περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἐν ὠρισμένῳ ὅπως τόπῳ.

"Θεὸν, ἡ Ἐκκλησία ἡ ὑπάρχουσα εἰς μίαν περιοχὴν δὲν σχηματίζεται κατὰ βάσιν ἀπὸ πρόσωπα προστιθέμενα τό ἓν εἰς τό ἄλλο διὰ τὴν ἀποτελέσουν. Ὑπάρχει μία "ἄνω Ἱερουσαλὴμ" "κατερχομένη ἐκ τοῦ Θεοῦ", μία κοινωνία ἡ ὁποία θεμελιώνει τὴν ἰδίαν τὴν κοινότητα, ἡ Ἐκκλησία συνιστᾶται διὰ μίας χάριτι διδομένης δωρεᾶς, τῆς δωρεᾶς τῆς καινῆς κτίσεως.

Εἶναι ἐν τούτοις σαφές, ὅτι ἡ ἐν ὠρισμένῳ τόπῳ Ἐκκλησία ἀποκαλύπτεται ὡς τοιαύτη ὅταν εὐρίσκεται ἐν συνάξει. Ἡ συνάξις αὕτη καθ'ἑαυτήν - τῆς ὁποίας τὰ στοιχεῖα καί αἱ προϋποθέσεις ἀναφέρονται ὑπὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης - εἶναι πλήρως ἐκεῖνο, τό ὁποῖον εἶναι, ὅταν εἶναι συνάξις εὐχαριστιακῆ. Πράγματι, ὅταν ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία τελῇ τὴν Εὐχαριστίαν, τό "ἑφάπαξ" συμβάν γεγονός πραγματοποιεῖται καί ἀποκαλύπτεται. Εἰς τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει τότε οὔτε ἄρρεν οὔτε θῆλυ, οὔτε δοῦλος οὔτε ἐλεύθερος, οὔτε Ἰουδαῖος οὔτε Ἕλλην, μία νέα ἐνότης μεταδίδεται, ἡ ὁποία ὑπερνικᾷ τὰς διαιρέσεις καί ἀποκαθιστᾷ τὴν κοινωνίαν ἐν τῇ μοναδικῇ Σῶματι τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐνότης αὕτη ὑπερβαίνει τὴν ψυχολογικὴν, φυλετικὴν, κοινωνικοπολιτικὴν ἢ πολιτιστικὴν ἐνότητα. Εἶναι ἡ "κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος", ἡ ὁποία συνάγει τὰ διεσκορπισμένα τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ἡ καινότης τοῦ βαπτίσματος καί τοῦ χρίσματος φέρει τότε ὅλους τοὺς καρπούς τῆς. Καί διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος καί τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, πεπληρωμένου Πνεύματος Ἁγίου, θεραπεύεται ἡ ἁμαρτία, ἡ ὁποία δὲν παύει νὰ προσβάλλῃ τοὺς χριστιανούς καί νὰ φέρῃ ἐμπόδια εἰς τὸν δυναμισμόν τῆς ζωῆς "διὰ τὸν Θεόν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ" ὁ ὁποῖος προσελήφθη διὰ τοῦ βαπτίσματος. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καί προκειμένου περὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς διαιρέσεως, τῆς ὁποίας ὅλαι αἱ μορφαὶ ἀντιτίθενται εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ.

"Ἐν ἐκ τῶν σπουδαιότερων κειμένων, τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν νὰ ὑπομνήσωμεν, εἶναι τό Α' Κορ. 10, 15-17 : εἰς μόνον Ἄρτος, ἐν μόνον Ποτήριον, ἐν μόνον Σῶμα Χριστοῦ ἐν τῇ πλειότητι τῶν μελῶν. Τό μυστήριον τοῦτο τῆς ἐν ἀγάπῃ ἐνότητος τῶν πολλῶν συνιστᾷ ἀκριβῶς τὴν καινότητα τῆς τριαδικῆς κοινωνίας τῆς μεταδιδόμενης εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τῆς Εὐχαριστίας. Τοιοῦτος εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ σωτηρίου ἔργου τοῦ Χριστοῦ, τό ὁποῖον ἐξαπλοῦται ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς καί ἐντεῦθεν.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία ἔχει τό πρῶτον τῆς, τὴν ἀρχὴν τῆς καί τό τέλος τῆς εἰς τό μυστήριον τοῦ ἐνός ἐν τρισὺ προσώποις Θεοῦ. "Ἐτι περισσότερο : οὕτω νοουμένη ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ τριαδικοῦ μυστηρίου, ἡ Εὐχαριστία συνιστᾷ τὸ κριτήριον διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐν τῇ συνόλῳ τῆς. Τὰ θεσμικὰ στοιχεῖα δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐλμῇ ὁρατὴ ἀντανάγκη τῆς μυστηριακῆς πραγματικότητος.

2. Ἡ ἐκτύλιξις τῆς τελέσεως τῆς Εὐχαριστίας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας δεικνύει πῶς ἡ κοινωνία καθίσταται ἐνεργὸς εἰς τὴν τελοῦσαν τὴν Εὐχαριστίαν Ἐκκλησίαν. Κατὰ τὴν τέλει τῆς Εὐχαριστίας ὑπὸ τῆς κοινότητος, περι-

βαλλούσης ενεργῶς τὸν ἐπίσκοπον ἢ τὸν πρεσβύτερον, ἐν κοινωνίᾳ μετ' αὐτοῦ, φανεῖται αἱ ἀκόλουθοι πλευραὶ, ἀλληλένδετοι ἡ μὴ πρὸς τὴν ἄλλην, ἔστω καὶ ἂν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον τῆς λειτουργίας τονύξη ἰδιαιτέρως ταύτην ἢ ἐκεῖνην τὴν πλευράν.

Ἡ κοινωνία εἶναι ἐσχατολογική, εἶναι ἡ καινότης, ἡ ὁποία ἔρχεται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις. Διὰ τοῦτο, ὅλα ἀρχίζουν - τόσον εἰς τὴν εὐχαριστίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας - διὰ τῆς μεταστροφῆς καὶ τῆς καταλλαγῆς. Ἡ εὐχαριστία προϋποθέτει τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ἐξομολόγησιν, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκουν ἀλλαχού τὴν ἰδιαιτέραν εἰς αὐτὰς μυστηριακὴν ἔκφρασιν. Ἄλλ' ἡ εὐχαριστία συγχωρεῖ ὁμοίως καὶ θεραπεύει τὰς ἁμαρτίας, ἐφ' ὅσον εἶναι τὸ Μυστήριον τῆς θεοποιούσης ἀγάπης τοῦ Πατρὸς, διὰ τοῦ Υἱοῦ, ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πνεύματι.

Ἄλλ' ἡ κοινωνία αὕτη εἶναι ἐπίσης κηρυγματική. Τοῦτο ἐπαληθεύεται ἐν τῇ συνάξει ὅχι μόνον διότι ἡ λειτουργία "καταγγέλλει" τὸ γεγονός τοῦ μυστηρίου, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ καθιστᾷ πραγματικότητα σήμερον, ἐν Πνεύματι. Τοῦτο συνεπάγεται τὸ κήρυγμα τοῦ Λόγου εἰς τὴν σύναξιν καὶ τὴν ἀνταπόκρισιν τῆς πίστεως ὅλων εἰς αὐτό. Οὕτω πραγματοῦται ἡ κοινωνία τῆς συνάξεως ἐν τῇ κηρύγματι, ἥτοι ἡ ἐνότης ἐν τῇ πίστει. Ἡ ὀρθοδοξία εἶναι συμφυῆς πρὸς τὴν εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν. Ἡ ὀρθοδοξία αὕτη ἐκφράζεται κατὰ τὸν σαφέστερον τρόπον διὰ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, συνεπτυγμένης μορφῆς τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, τῆς ὁποίας ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ μάρτυς δυνάμει τῆς διαδοχῆς του. Οὕτω ἡ εὐχαριστία εἶναι συγχρόνως, κατὰ ἀδιαίρετον τρόπον, Μυστήριον καὶ Λόγος ἐφ' ὅσον καθιερώμενη εἶναι ὁ σαρκωθείς Λόγος, ποιῶν τοῦτο ἐν Πνεύματι. Ὡς ἐκ τούτου, ὁλοκληρὸς ἡ λειτουργία, καὶ ὅχι μόνον ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἀγίων Γραφῶν, ἀποτελεῖ κήρυγμα τοῦ Λόγου ὑπὸ μορφῇ δοξολογίας καὶ προσευχῆς. Ἀντιστρόφως δέ, ὁ κηρυσσόμενος λόγος εἶναι ὁ Λόγος, ὁ ὁποῖος "σάρξ ἐγένετο" καὶ κατέστη μυστηριακός.

Ἡ κοινωνία εἶναι συγχρόνως ὑπουργηματική καὶ πνευματική. Διὰ καὶ ἡ εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐκδήλωσιν τῆς. Ὅλη ἡ σύναξις, ἕκαστος κατὰ τὴν τάξιν του, εἶναι "λειτουργός" τῆς κοινωνίας, τοῦτο δέ ἐν Ἀγίᾳ Πνεύματι. Ἄν καὶ εἶναι ὁμῶς τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ, ἡ κοινωνία εἶναι ἐπίσης καὶ ἀνταπόκρισις τῶν ἀνθρώπων. Οὕτοι, ἐν τῇ πίστει ἡ ὁποία πηγάζει ἐκ τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ Λόγου, καθιστοῦν ἐνεργόν τὴν κλήσιν καὶ τὴν ἀποστολήν, τὰς ὁποίας ἐδέχθησαν εἰς τὸ βάπτισμα : νὰ γίνουν, ἕκαστος κατὰ τὴν τάξιν του, ζῶντα μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

3. Τὸ ὑπουργημα τοῦ ἐπισκόπου δὲν ἐξαντλεῖται εἰς μίαν λειτουργίαν τακτικῆς ἢ πνευματικῆς φύσεως (π.χ. διότι ὑφίσταται ἀνάγκη ἐνὸς προέδρου), ἀλλ' εἶναι λειτουργία ὁργανική. Ὁ ἐπίσκοπος λαμβάνει τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐπισκοπικῆς χάριτος (Α' Τιμ. 4, 14) κατὰ τὸ μυστήριον τῆς χειροτονίας, τελουμένης ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων οἱ ὁποῖοι ἔλαβον καὶ οἱ ὕδριοι τὴν ὁμολογίαν ταύτην χάρις εἰς τὴν ὑπαρξιν μιᾶς ἀδιακόπου διαδοχῆς τῶν ἐπισκοπικῶν χειροτονιῶν, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς χειροτονίας, τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου "ἀπονέμει" εἰς τὸν ἐπίσκοπον, ὅχι νομικῶς ὡς ἀπλὴν μεταβίβασιν ἐξουσίας, ἀλλὰ μυστηριακῶς, τὴν ἐξουσίαν τοῦ λειτουργοῦ, τὴν ὁποῖαν ὁ Υἱὸς ἔλαβεν ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τὴν ὁποῖαν ἐδέχθη ὡς ἄνθρωπος διὰ τῆς ἐκουσίας ἀποδοχῆς τοῦ πάθους του.

Τὸ λειτουργημα τοῦ ἐπισκόπου εἶναι στενῶς συνδεδεμένον πρὸς τὴν εὐχαριστιακὴν σύναξιν, τῆς ὁποίας προΐσταται. Ἡ εὐχαριστιακὴ ἐνότης τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας συνεπάγεται τὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ προεδρεύοντος καὶ τοῦ λαοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον οὗτος προσφέρει τὸν Λόγον τῆς σωτηρίας καὶ τὰ κατὰ τὴν εὐχαριστίαν προσεσχεθέντα ὄψα. Ἀφ' ἑτέρου, ὁ λειτουργός εἶναι ἐπίσης

καὶ ὁ "λαμβάνων" ἐκ τῆς Ἐκκλησίας του, πιστῆς εἰς τὴν παράδοσιν, τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον μεταδίδει. Καὶ ἡ μεγάλη δέσις, τὴν ὁποῖαν ὑφώνει ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου πρὸς τὸν Πατέρα δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ ἐκεῖνην, τὴν ὁποῖαν ὑφώνει μετ' αὐτοῦ ὁλόκληρος ἡ Ἐκκλησία του. Ὅπως δέ αὕτη δὲν δύναται νὰ ἀποκοπῇ τοῦ ἐπισκόπου τῆς, οὕτω καὶ ὁ ἐπίσκοπος δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν του.

Ὁ ἐπίσκοπος ἵσταται εἰς τὸ κέντρον τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας ὡς λειτουργός τοῦ Πνεύματος διὰ νὰ διακρίνῃ τὰ χαρίσματα καὶ νὰ "ἀγρυπνῇ" ὥστε ταῦτα νὰ ἀσκοῦνται ἐν ὁμονοίᾳ, ἐν ὅφει τῆς κοινῆς ὡφελείας, ἐν πιστότητι πρὸς τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν. Τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐπινεύσεων τοῦ Πνεύματος εἰς τὸν τρόπον ὥστε αὐταὶ νὰ χωροῦν ἄνευ ἐμποδίων εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς "κοινωνίας". Εἶναι λειτουργός ἐνότητος, διδάσκων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς ἀποστολὴν "νὰ συνάγῃ ἐν τῇ ἐνότητι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ". Ἐπειδὴ δέ ἡ Ἐκκλησία οἰκοδομεῖται διὰ τῆς εὐχαριστίας, εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος, περιβεβλημένος τὴν χάριν τοῦ ἱερατικοῦ ὑπουργήματος, προεδρεύει τούτου.

Ἡ προεδρία ὁμῶς αὕτη θὰ πρέπει νὰ κατανοηθῇ κατὰ ὁρθὸν τρόπον. Ὁ ἐπίσκοπος προΐσταται τῆς προσφορᾶς τῆς θυσίας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ θυσία ὁλοκληρῆς τῆς κοινότητος του. Καθαγιαζῶν τὰ ὄψα ἵνα καταστοῦν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τὰ ὁποῖα προσφέρει ἡ κοινότης, τελεῖ τὴν λειτουργίαν ὅχι μόνον δι' αὐτήν, οὔτε μόνον μετ' αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῆς. Παρίσταται τότε ὡς λειτουργός τοῦ Χριστοῦ, συνιστῶντος τὴν ἐνότητα ἐκ τοῦ Σώματος του, δημιουργοῦντος τὴν κοινωνίαν διὰ τοῦ Σώματος του. Ἡ ἔνωσις τῆς κοινότητος μετ' αὐτοῦ εἶναι πρωταρχικῶς μυστηριακῆς καὶ ὅχι νομικῆς φύσεως. Ἡ ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ ἐκφραζομένη ἔνωσις αὕτη προεκτείνεται καὶ πραγματοῦται εἰς τὸ σύνολον τῶν "ποιμνιτικῶν" σχέσεων τῆς διδασκαλίας, τῆς διοικήσεως, τῆς μυστηριακῆς ζωῆς. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινότης καλεῖται οὕτω νὰ γίνῃ τὸ προσχέδιον μιᾶς ἀνανεωμένης ἀνθρωπίνης κοινότητος.

4. Ὑπάρχει βαθεῖα κοινωνία μετὰ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῆς κοινότητος, τῆς ὁποίας τὸ Πνεῦμα ἀναθέτει εἰς αὐτόν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀρχαία παράδοσις ὑπέβαλλε τοῦτο ἐπιτυχῶς διὰ τῆς εὐκρίνου τοῦ γάμου. Ἡ κοινωνία ὁμῶς αὕτη τοποθετεῖται ἐντός τῶν πλαισίων τῆς κοινωνίας μετὰ τῆς ἀποστολικῆς κοινότητος. Εἰς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν (πιστουμένην καὶ ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως τοῦ Ἱεροῦ Πνεύματος), ὁ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεγόμενος ἐπίσκοπος (ὁ ὁποῖος λαὸς καὶ ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως τοῦ ἐπισκόπου του, ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν ὁμολογίαν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας) λαμβάνει διὰ τοῦ Πνεύματος τὴν χάριν τοῦ Ἱησοῦ Χριστοῦ καθιστάμενος λειτουργός αὐτοῦ διὰ τῆς προσευχῆς τῆς συνάξεως καὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν (χειροτονία) τῶν ὁμῶς ἐπισκόπων, μαρτύρων τῆς πίστεως τῆς ἰδίας αὐτῶν Ἐκκλησίας. Τὸ χάρισμά του, ἀπορρέον ἀμέσως ἐκ τοῦ Πνεύματος, δίδεται εἰς αὐτόν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποστολικότητος τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ (συνδεομένης πρὸς τὴν πίστιν τῆς ἀποστολικῆς κοινότητος) ὡς καὶ τῆς ἀποστολικότητος τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, ἐκπροσωπουμένων ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τῶν. Οὕτω, τὸ λειτουργημα τοῦ ἐντάσσεται εἰς τὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀποστολικὴ διαδοχὴ εἶναι ἐπομένως πλέον τι ἢ ἀπλὴ μεταβίβασις ἐξουσιῶν. Ἀποτελεῖ διαδοχὴν ἐντός Ἐκκλησίας τινός, μάρτυρος τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, ἐν κοινωνίᾳ πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας, μαρτυρούσας περὶ τῆς αὐτῆς ἀποστολικῆς πίστεως. Ἡ καθέδρα ἔχει κεφαλαιώδη σημασίαν διὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ ἐπισκόπου εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποστολικότητος. Ἐξ ἄλλου ἀφ' ἧς χειροτονηθῇ, ὁ ἐπίσκοπος γίνεταί εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του ὁ ἐγγυητής τῆς ἀποστολικότητος, ἐκπροσώπων τὴν Ἐκκλησίαν του ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ σύνδεσμος αὐτῆς μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Διὰ καὶ, ἐν τῇ

Ἐκκλησίᾳ του, δὲν τελεῖται ἀληθῆς Εὐχαριστία ἐὰν δὲν εἶναι οὗτος ὁ προε-
στώς ἢ πρεσβύτερος τις τῶν ἐν κοινωνίᾳ μετ' αὐτοῦ. Ἡ μνημόνευσός του
ἐν τῇ ἀναφορᾷ εἶναι οὐσιώδης.

Διὰ τοῦ λειτουργήματος τῶν πρεσβυτέρων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν εὐ-
θύνην νὰ προΐστανται τῆς ζωῆς καὶ τῆς τελέσεως τῆς Εὐχαριστίας τῶν κοινο-
τήτων τῶν ἀνατεθεισῶν εἰς αὐτοὺς, αὐταὶ αὐξάνουν ἐν κοινωνίᾳ μεθ' ὧν τῶν
κοινοτήτων, τῶν ὁποίων ὁ ἐπίσκοπος ἔχει τὴν πρώτην εὐθύνην. Ὑπὸ τὰς παρού-
σας συνθήκας, ἡ ἰδέα ἡ ἐπισκοπὴ εἶναι μία κοινωνία εὐχαριστιακῶν κοινοτή-
των. Μία ἀπὸ τὰς οὐσιώδεις λειτουργίας τῶν πρεσβυτέρων εἶναι νὰ συνδέουν
τὰς κοινότητες ταύτας πρὸς τὴν Εὐχαριστίαν τοῦ ἐπισκόπου καὶ νὰ τὰς τρέ-
φουν διὰ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, τῆς ὁποίας ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ μάρτυς
καὶ ὁ ἐγγυητής. Ὁφείλουν ἐπίσης νὰ ἀγρυπνοῦν ὥστε, τρεφόμενοι διὰ τοῦ Σώμα-
τος καὶ τοῦ Αἵματος Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος προσέφερε τὴν ζωὴν του διὰ τοὺς ἀδελ-
φούς του, οἱ χριστιανοὶ νὰ καθίστανται οἱ ἀθεντικοὶ μάρτυρες τῆς ἀδελφικῆς
ἀγάπης - διὰ μίαν ἀμοιβαίαν θυσίαν τρεφόμενης ἐκ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ.
Πράγματι δέ, συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου, "ὅς ὁ ἄνθρωπος τὸν
ἀδελφόν αὐτοῦ χρειᾶν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγά-
πη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ", Ἡ Εὐχαριστία προσδιορίζει τὸν χριστιανικὸν
τρόπον βίωσης τοῦ πασχαλίου μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς Πεν-
τηκοστής. Χάρις εἰς αὐτὴν συντελεῖται μία βαθεῖα μεταμόρφωσις τῆς ἀνθρωπίνης
ὕπαρξως, πάντοτε ἐκτεθειμένης εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ τὸν πόνον.

Γ'

1. Τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓν. Ὁθεν, ὑπάρχει μόνον μία Ἐκκλη-
σία τοῦ Θεοῦ. Ἡ ταυτότης εὐχαριστιακῆς τίνος συνάξεως μετ' ἄλλης προέρχεται
ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὅλοι, ἐν τῇ αὐτῇ πίστει, τελοῦν τὴν αὐτὴν ἀνάμνησιν, καὶ
ὅλοι διὰ τῆς βρώσεως τοῦ αὐτοῦ σώματος καὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ αὐτὸ ποτή-
ριον καθίστανται. τὸ αὐτὸ ἓν Σῶμα Χριστοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνεσωματώθησαν διὰ
τοῦ αὐτοῦ βαπτίσματος. Παρὰ τὸ πλῆθος τῶν τελουμένων λειτουργιῶν, δὲν τελεῖ-
ται ἐλμὴ ἐν καὶ μόνον μυστήριον πρὸς συμμετοχὴν. Ἐξ ἄλλου, ὁ πιστός
κοινωνεῖ εἰς τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου, δὲν λαμβάνει μέρος ἐκ τοῦ Χρι-
στοῦ, ἀλλὰ ὅλον τὸν Χριστόν.

Ὁμοίως, ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία τελεῖ τὴν Εὐχαριστίαν περὶ
τὸν ἐπίσκοπον, δὲν εἶναι μέρος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πολλαπλότης τῶν
τοπικῶν συνάξεων δὲν διαιρεῖ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐκδηλώνει μυστηρι-
ακῶς τὴν ἐνότητά της. Ὅπως καὶ ἡ ὁμήγουρις τῶν ἀποστόλων, συνηγμένων περὶ
τὸν Χριστόν, οὕτω καὶ ἐκάστη εὐχαριστιακὴ σύναξις εἶναι ἐν ἀληθείᾳ ἡ Ἁγία
Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῆς πρώτης κοινό-
τητος τῶν μαθητῶν ὡς καὶ μεθ' ὧν τῶν κοινοτήτων, αἱ ὁποῖαι τελοῦν καὶ ἔχουν
τελέσει ἀνὰ τὸν κόσμον τὴν Ἀνάμνησιν τοῦ Κυρίου. Εἶναι ὁμοίως ἐν κοινωνίᾳ
μετὰ τῆς συνάξεως τῶν τελειωθέντων δικαίων, τοὺς ὁποῖους μνημονεύει ἐκάστη
λειτουργία.

2. Μακρόν τοῦ νὰ ἀποκλείῃ τὴν ποικιλίαν ἢ τὴν πολλαπλότητα, ἡ
κοινωνία τὴν προϋποθέτει καὶ, θεραπεύουσα τὰς πληγὰς τῆς διαιρέσεως,
ὑπερβαίνει ταύτην ἐν τῇ ἐνότητι.

Ὅπως ὁ Χριστός εἶναι εἷς διὰ τοὺς πολλούς, οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἐκ-
κλησίᾳ ἡ ὁποία εἶναι τὸ Σῶμα του, τὸ ἓν καὶ τὰ πολλὰ, τὸ οἰκουμένικόν καὶ
τὸ τοπικόν, εἶναι κατ' ἀνάγκην σύγχρονα. Περαιτέρω, ὅπως ὁ Θεός ὢν εἷς καὶ
μοναδικός εἶναι ἡ κοινωνία τριῶν Προσώπων, οὕτω καὶ ἡ μία καὶ μόνη Ἐκκλησία

εἶναι κοινωνία πολλῶν κοινοτήτων, καὶ ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία εἶναι κοινωνία προ-
σώπων. Ἡ μία καὶ μόνη Ἐκκλησία ταυτίζεται πρὸς τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐκκλη-
σιῶν. Ἐνότης καὶ πολλαπλότης εἶναι συνδεδεμένοι τόσον στενῶς, ὥστε ἡ μία δὲν
δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τῆς ἄλλης. Ἡ συστατικὴ αὕτη σχέσις τῆς Ἐκκλησίας
καθίσταται ὁρατὴ καί, θὰ ἡδύνατο τις νὰ εἴπῃ, ἱστοριοποιεῖται διὰ τῶν θεσμῶν.

3. Δοθέντος ὅτι ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία φανεροῦται εἰς τὴν σύναξιν
τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, δύο εἶναι οἱ ὅροι οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ συντρέχουν ὥστε
ἡ τελούσα τὴν Εὐχαριστίαν τοπικὴ Ἐκκλησία εὐρύσκεται ἀληθῶς ἐν εὐχαριστιακῇ
κοινωνίᾳ.

(α) Πράγματι, ἡ ταυτότης τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ βιουμέ-
νου ἐν τῇ τοπικῇ Ἐκκλησίᾳ, πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ βιωθὲν ὑπὸ
τῆς πρώτης Ἐκκλησίας (καθολικότης ἐν χρόνῳ) εἶναι θεμελιώδης. Ἡ Ἐκκλησία
εἶναι ἀποστολικὴ διότι ἐθεμελιώθη καὶ ἐνοικεῖται ἀδιακόπως ὑπὸ τοῦ μυστηρίου
τῆς Σωτηρίας, ἀποκαλυφθέντος ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ παραδοθέντος ἐν Πνεύματι
ὑπὸ τῶν μαρτύρων αὐτοῦ, τῶν ἀποστόλων. Τὰ μέλη της θὰ κριθοῦν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ
καὶ τῶν ἀποστόλων.

(β) Ἡ ἀμοιβαία ἀναγνώρισις σήμερον μεταξὺ τῆς τοπικῆς ταύτης Ἐκ-
κλησίας καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν εἶναι καὶ αὕτη κεφαλαιώδους σημασίας. Ἐκα-
στος ὀφείλει νὰ ἀναγνωρίσῃ εἰς τοὺς ἄλλους, διὰ μέσου τῶν τοπικῶν ἰδιομορφιῶν,
τὴν ταυτότητα τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται περὶ μίαν ἀμοιβαίαν
ἀναγνώρισιν τῆς καθολικότητος ὡς κοινωνίας ἐν τῇ ἀκραιότητι τοῦ μυστηρίου.
Ἡ ἀναγνώρισις αὕτη πραγματοποιεῖται, κατὰ πρῶτον, ἐπὶ περιφερειακῆς βάσεως. Ἡ
κοινωνία ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Πατριαρχεῖῳ ἢ ἐν ἄλλῃ τινὶ μορφῇ περιφερειακῆς
ἐνότητος, εἶναι πρῶτον ἐκδηλώσις τῆς ζωῆς τοῦ Πνεύματος εἰς τὰ πλαίσια ἐνός
καὶ τοῦ αὐτοῦ πολιτισμοῦ ἢ τῶν αὐτῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν. Ἐπίσης, συνεπάγεται
τὴν ἐνότητα τῆς μαρτυρίας καὶ καλεῖ εἰς ἀσκήσιν τῆς ἀδελφικῆς διορθώσεως ἐν
ἀδελφικῇ ταπεινότητι. Ἡ κοινωνία αὕτη ἐντός μίαν καὶ τῆς αὐτῆς περιόχης
ὀφείλει νὰ ὑπερβῇ ἐαυτήν ἐν τῇ κοινωνίᾳ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν-Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἀμοιβαία ὁμως αὕτη ἀναγνώρισις δὲν εἶναι ἀληθῆς ἐλμὴ μόνον
ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι διατυπώνονται εἰς τὴν Ἀναφορὰν τοῦ ἀγίου
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τὰς πρώτας ἀντιοχειανὰς Ἀναφοράς. Ἡ πρώτη ἐκ
τῶν προϋποθέσεων τούτων εἶναι ἡ κοινωνία ἐν τῷ αὐτῷ κηρύγματι, συνεπῶς καὶ ἐν
τῇ αὐτῇ πίστει. Ἦδη περιεχομένη εἰς τὸ βάπτισμα, ἡ ἀπαίτησις αὕτη τῆς κοινῆς
πίστεως συγκεκριμενοποιεῖται εἰς τὴν τέλει τῆς Εὐχαριστίας. Αἰταιτεῖται
ὁμως ἐπὶ πλέον καὶ ἡ θέλησις τῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ ἐν διακονίᾳ κοινωνίας, ὅχι μό-
νον μετὰ λόγους ἀλλὰ καὶ μετὰ ἔργα.

Τόσον ἡ συνέχεια διὰ μέσου τῆς ἱστορίας ὅσον καὶ ἡ ἀμοιβαία ἀνα-
γνώρισις ἐπιστημαίνονται ἰδιαίτερως κατὰ τὴν εὐχαριστιακὴν σύναξιν διὰ τῆς
μνημονεύσεως τῶν Ἀγίων εἰς τὸν Κανόνα καὶ τῶν ὑπευθύνων τῆς Ἐκκλησίας εἰς
τὰ Ἀπύτητα. Οὕτως ἐννοεῖ τις, διατὶ οἱ τελευταῖοι εἶναι σημεῖα τῆς καθολικῆς
ἐνότητος ἐν τῇ εὐχαριστιακῇ κοινωνίᾳ, ὑπεύθυνοι, ἕκαστος εἰς τὴν τάξιν του,
τῆς διατηρήσεως τῆς κοινωνίας ἐν τῇ κατὰ τὴν οἰκουμένην συμφωνίᾳ τῶν Ἐκκλη-
σιῶν καὶ τῆς κοινῆς τῶν πιστότητας εἰς τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν.

4. Ἀνευρίσκοντες, ἐπομένως, μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων τοὺς
δεσμούς τῆς κοινωνίας, τοὺς ὁποῖους παρουσιάζει ἡ Καλὴ Διαθήκη : κοινωνίαν
ἐν τῇ πίστει, τῇ ἐλπίδι καὶ τῇ ἀγάπῃ, κοινωνίαν ἐν τοῖς μυστηρίοις, κοινωνί-
αν ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν χαρισμάτων, κοινωνίαν ἐν τῇ καταλλαγῇ, κοινωνίαν
ἐν τῇ ἰερωσίᾳ. Τῆς κοινωνίας ταύτης φορεὺς εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἀναστάτου
Κυρίου, Στηριζομένη ἐπ' αὐτοῦ, ἡ κατὰ τὴν οἰκουμένην καθολικὴ Ἐκκλησία ἐντάσ-
σει ἐν ἐαυτῇ τὴν ποικιλίαν ἢ τὸ πλῆθος καθιστάσα ταῦτα ἐν ἑκ τῶν οὐσιωδῶν
στοιχείων της. Ἡ καθολικότης αὕτη ἐκφράζει τὴν πραγματικὴν τῆς προσευχῆς

τοῦ κεφ. 17 τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, ἐπαναλαμβανομένην εἰς τὰς εὐχαριστιακὰς ἐπικλήσεις.

Ἡ ἀναγωγή εἰς τὴν ἀποστολικὴν κοινωνίαν συνδέει τὸ σύνολον τῶν ἐπισκόπων, τῶν διακονούντων τὴν "ἐπισκοπὴν" τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἀποστόλων. Καὶ οἱ ἐπίσκοποι, ὡς καὶ οἱ ἀπόστολοι, συγκροτοῦν σύλλογον ἔχοντα τὰς ρίζας του, διὰ τοῦ Πνεύματος, εἰς τὸ "ἐφάπαξ" τῆς ἀποστολικῆς ὁμῆδος, μοναδικοῦ μάρτυρος τῆς πίστεως. Τοῦτο σημαίνει ὅχι μόνον ὅτι ὀφείλουν νὰ εἶναι ἡνωμένοι μεταξὺ των διὰ τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης, τῆς ἀποστολῆς, τῆς καταλλαγῆς, ἀλλὰ καὶ ὅτι κοινωνοῦν εἰς τὴν αὐτὴν εὐθύνην καὶ τὴν αὐτὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ ἡ μὴ καὶ μόνη Ἐκκλησία πραγματοῦται εἰς τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν του, οὐδεὶς ἐπίσκοπος δύναται νὰ διαχωρίσῃ τὴν μέριμναν περὶ τῆς Ἐκκλησίας του ἐκ τῆς μερίμνης διὰ τὴν κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησίαν. Καὶ ὅταν, διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς χειροτονίας, λαμβάνει τὸ χάρισμα τοῦ Πνεύματος διὰ τὴν ἐπισκοπὴν μίᾳς τοπικῆς Ἐκκλησίας - τῆς ἰδικῆς του - λαμβάνει ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ γεγονότος τὸ χάρισμα τοῦ Πνεύματος διὰ τὴν ἐπισκοπὴν τῆς ὅλης Ἐκκλησίας. Ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀσκεῖ τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην ἐν κοινωνίᾳ μεθ' ὧν τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐχόντων ἐδῶ καὶ τώρα (hic et nunc) τὴν εὐθύνην Ἐκκλησιῶν καὶ ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῆς ζωῆς παραδόσεως, τῆς ὁποίας φορεῖς ὑπῆρξαν οἱ ἐπίσκοποι τοῦ παρελθόντος. Ἡ παρουσία ἐπισκόπων ὁμῶν ἐδρῶν κατὰ τὴν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίαν του "μυστηριοποιεῖ" καὶ ἐνεργοποιεῖ τὴν κοινωνίαν ταύτην. Δημιουργεῖ μίαν ὁμῶν τῆς μερίμνης του διὰ τὴν τοπικὴν κοινωνία καὶ τῆς φροντίδος διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἀπλουμένην ἐφ' ὅλης τῆς γῆς. Ἡ ἐπισκοπὴ τῆς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησίας ἀνατίθεται ὑπὸ τοῦ Πνεύματος ὅχι εἰς τὸ σύνολον τῶν τοπικῶν ἐπισκόπων, ἀλλ' εἰς τὴν κοινωνίαν των. Ἡ κοινωνία αὕτη ἐκφράζεται κατὰ τὴν παράδοσιν ἐν τῇ συνοδικῇ πράξει. Θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν μεταγενεστέρως τὸν τρόπον, καθ' ὃν αὕτη ἐννοεῖται καὶ πραγματοποιεῖται ὑπὸ τὴν προοπτικὴν τῶν σημειῶν τὰ ὁποῖα διεσαφίσσαμεν ἀνωτέρω.

Ἐν Μονάχῳ, τῇ 6ῃ Ἰουλίου 1982.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 13ον - ΑΡΙΘΜ. 278

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1982

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

- Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α.Χάριτος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον 2

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ἡ Β' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις συνέρχεται εἰς Σαμπεζύ 9
- Canterbury : συνάντησις τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀγγλικανῶν-Ὁρθόδοξων 9
- Ὁρθόδοξοι ἀπόψεις περὶ τῆς τραγωδίας τοῦ Λιβάνου 12
- Σύντομα Νέα 13

ΟΡΘΟΔΟΣΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- "Διάλογος Ἀγγλικανῶν-Ὁρθόδοξων εἰς Canterbury" (Τὰ κυριώτερα πορίσματα τῶν Ἐκθέσεων τῶν τριῶν Ὑποεπιτροπῶν) : ὑπὸ τοῦ Πρωτοπρ. Γεωργίου Δράγα 14

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤÉLÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBRÉSY, 1292 CHAMBRÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδίδκει νὰ ἐνημερώσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευμένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσίς τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλὴν ἐνδεικτικὴν προελεύσεως.